

NAROČNINA
 Celoletna \$2.-
 Polletna \$1.25
 Chicago celo leto \$2.50
 Inozemstvo \$3.00

SUBSCRIPTION
 One Year \$2.00
 Half Year \$1.25
 Chicago one Year \$2.50
 Europe \$3.00

PISARNA
 1849 W. 22nd St.
 Chicago, Ill.
 Telephone: Canal 98.

EDINOST

OD BOJA DO ZMAGE

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

Gesloga tlači

Naslikal J. J. JERICH

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919. AT POST OFFICE AT CHICAGO ILLINOIS. UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

VOLUME VI. LETO

SREDA, 25. AVGUSTA 1920.

ŠTEV. (NO.) 47

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burseson, Postmaster General.

BOLJŠEVIKI IN MAŽARSKA.

Ako bi Boljševiki zmagali in podjarmili Poljsko, bi takoj napadli Mažarsko, da maščujejo Bela Kuhna žida, ki je pribežal, oziroma katerega so vlade poslali na Rusko, da se tam senči v sladki sencu svojega strička Trotzkya. To je povedal Sodik Fisher iz Chicage, ki se je vrnil iz Rusije te dni.

MIROVNA POGODA S TURČIJO.

Jugoslavija ni podpisala mirovne pogodbe s Turčijo, ker se ne soglašajo z razdelitvijo Turškega dolga in vojne odškodnine. Združene Države se niso udeležile te ceremonije, ker Amerika ni nikdar vojske napovedala Turčiji.

JUDJE IN POLJKI.

Veliko razburjenje vlada med katoliškimi in židovskimi Poljaki radi tega, ker so se skazali židje, da so v veliki večini boljševskega mišljenja. Boje se izbruhov sovraštva.

LLOYD GEORGE IN GIOLITTI.

Britanski ministerski predsednik Lloyd George in Giolitti, italijanski ministerski predsednik, se bosta šla na posvetovanje v Švici te dni.

ALI SE MORE ČLOVEK POMLADITI?

Veliko zanimanje je vzbudil zdravnik Voronoff, Russ, židovskega pokolenja, ki je nastopil v Chicago z izjavo, da se da prenesti mlade, ude s telesa živali na človeka in človek se s tem pomladi. Trdil je, da je dosegal vspehe, da je vzel želodec opice in ga presadil v človeka in človek se je potem čutil, kakor bi bil pomlajen. Trdil je, da se da enako vse dele telesa tako "pomladiti." Takoj se je pa oglasil Dr. Brinkley, ki je pa izjavil, da je to mogoče sanio z živalimi "višje vrste", to je samo tri vrste opice je našel take, da se da to doseči. V Chicagi so poskusili te dni s pasjimi deli telesa.

Sedaj se je pa oglasil Dr. O'Malley, operater Mary bolnišnice, velik tedenjak in pravi: "Oba gospoda tovariša sta v zmoti, kar hosta lahko oba spoznala, ako boste poskušala, prenesti kak življenjski del, da bode tukaj potem opravljal isto delo, kakor pri opici, je tako nemogoče, kakor je nemogoče prenesti kost kake živali v človeško telo, da bi ta kost služila kakor je služila odstranjena. Življenje vsakega življenjskega dela telesa so živci. V takem prenesem delu telesa so pa živci mrtvi. Zato bode mrtev tudi tel. Ako bi prenesli kost kake živali v človeško telo, bo ta kos kost ostal vedno mrtev del. Enako z vsakim drugim delom. Vsi poskusi se bodo ponesrečili."

FRANCIJA IN ANGLIJA.

Francija se je udala in obljubila, da ne bode več storila nikakega koraka nikdar, v zadevah, ki se tika-jo tudi kake druge države. Gre se za priznanje vlade generala Wrangelna.

Francija je jako razburjena, ker je angleški komisar v Dancigu prepovedal izkrcati orožje in municijo za Poljake, katero so jim Francozi poslali. Francija zahteva sedaj od Anglije zadoščenja.

Rešne komplikacije so nastale med Jugoslavijo in Albanijo, kakor poročajo iz Rima. Če je res.

FRANCIJA ZA IRSKO.

Po celi Franciji so škofje ukazali molitve za rešitev Irske, za pomoč božjo nesrečnemu narodu.

GRDE LAŽI.

S kakimi sredstvi se bojuje Anglija proti ubogi Irski, kaže to le: V nekaterih vladah blizu stoječih častnikov se ponavljajo poročila, kakor na primer, da je neki duhovnik v neki cerkvi obljubil 500 dni odpustka, vsakemu, ki bi umoril policaja.

ORLOVSKI TABOR.

Vsi starokrajski listi so polni navdušenih proročil o poteku Orlovskega tabora. Soditi po teh poročilih je moralo biti v resnici velikansko slavlje. Naš zastopnik je govoril dvakrat, takoj ob začetku, ko je pozdravljaval orlovski tabor in imenu Amerikanskih Slovencev, in pa takrat, ko je izročil dar, katerega smo nabrali ameriški Slovenci za Orle.

Čakamo poročila našega zastopnika, potem bomo več poročali.

Tu naj omenimo, da nam je urednik "Glasila" javno povedal, zakaj so nas zadnje čase tako grdo napadli. Iz njegove opazke se vidi, da samo radi tega ker smo Orle priporočali in za Orle delovali.

Kaj pravite na to, slovenski Katoličani doma?

ŽENSKES ZMAGALE.

Po vseh Združenih Državah bodo mele ženske volivno pravico. Tennessee država se je izrekla za to pravico. Sedaj imajo dvé tretjinsko večino držav, kolikor se zahteva za spremembo ustave v tem smislu. Častitamo ženstvu.

Mr. Walker, vodja opozicije proti ženski volilni pravici v zbornici v Tennessee, se je izjavil, da bode opozicija delala z vso silo, da pride ta točka še nakrat na dnevni red in da jo bodo vrgli.

Tako ima tudi ženska pravica svoje nasprotnike in vendar bi nikomur ne škodilo, ako bode tudi naše žene pravico odločevati v politiki.

WISCONSIN FARMARSKA DRŽAVA.

Državna vlada je izdala poročilo o farmarskih razmerah države Wisconsin. Tu poroča, da je v Wisconsinu sedaj 177.127 farm od katerih je samo 13 odst. tkov najetih. Druge so pa vse last onega, ki jih obdeljuje.

Poročilo jako pohvalno omenja zlasti farmarje, ki niso Amerikanci, t. j. "foreigners". To so marljivi delavci in so v malo letih spremenili cele distrikte gozdov in loz v rodovitna polja. Dobili so farme po 30 do 50 dol. Danes jih ne dajo za 5 tisoč dol.

IZ ZRAČNIH VISOČIN.

Zrakoplovec Barlett ki se je dvignil več kot 16.000 čevljev visoko nad zemljo v zrak, pripoveduje, da je bil v oni višini silno velik mráz. Plaval je tudi skozi velike viharje in snežne zamete. Seveda snežinke niso prišle na zemljo.

SPIRITIZEM.

Kdor razume angleško in bi se rad kaj več poučil o novi moderni veri, katero imenujejo "spiritism" in kaj je to, priporočamo, naj si kupi brošuro "A few view of Spiritism for Catholics" spisal Father Sasia S. J. — Naroča se tudi pri nas.

IMENIK NEPOHVALJENIH

"Imenik nepohvaljenih," "Roll of dishonor" bode vlada v kratkem objavila, kjer bodo imena vseh onih "slakerjev", ki niso hoteli iti na pomoč domovini, ko so bili klicani. Do sedaj jih je v tem imeniku nič več in nič manj, kakor samo 173.911. — Ne bode posebno častno za mladeniča, ako bomo videl ime v tem imeniku.

DVE LETI ŠPALA.

Mrs. Clara Jorgenson, ki je spala neprenehoma dve leti v okrožni bolnišnici v Waukesha, se je te dni zopet zavedla.

Njena svakinja jo je obiskala s svojim šestletnim dečkom. Ko je otrok govoril glasno pri bolnici, se je nenkrat zavedla. Zdravniki pravijo, da je najbrže otroški glas prebudil njen spomin in tako se je prebudila.

PONAREJENE LIRE.

Italijanska vlada svari proti ponarejenim tisočaki, kateri krožijo po svetu. Ponarejeni so tako izvrstno, da jih je nemogoče razločiti od pravih tisočakov.

POPOKATEPETL DELJUJE.

Ognjenik Popokatepetl v Meksiki zopet deljuje in boje se izbruhov. Velik steber dima se je začel yaliti iz odprtine in kuži prahu se vzdigujejo proti nebu. Obé vasi v okolici sto že polni prahu.

IZ KATOLIŠKEGA SVETA.

PAPEŽEV KONZISTORIJ.

Govori se, da bo papež sklical poseben konzistorij meseca novembra, kjer bode imenoval zopet več novih kardinalov. Ked temi bode tudi praški nadškof Kordač.

VELIKO ROMANJE.

4. in 5. avgusta je bilo veliko narodno romanje k Sveti Ani, v Lake St. Ann, v Alberta v Canadi. 4. je bilo za belokožce in 5. za Indijance. Poštni vlaki so pripeljali 1.500 Indijancev. Bilo je ginljivo gledati te množice pobožnih rdečkožcev, kako so molili pred oltarjem "Dobre Svete Ane."

Popoldne je bila veličastna procesija, v kateri so se nesli sveti ostanki svete Ane.

Za bele je bil poseben dan. Zanimivo je bilo, da je bilo med možico romarjev veliko Poljakov in Rusinov v narodnih nošah, kajti žive naseljeni po farmah, kjer so si ohranili tudi narodno nošo.

Cerkvica Lake St. Ann je zibelj kršćanstva v severni Kanadi. Indijanci so poznali te kraj kot "Jezero Velikega duha." Ko je prišel Oče Thibout v te kraje je krstil Indijance cele okolice.

NADŠKOF OBIŠE IRSKO.

Nadškof Mannix se je odločil, kakor poročajo, da vkljub prepovedi vlade obiše svojo domovino Irsko. "Odločil sem se, da vse eno poskusim celo to zadevo do konca."

ZA HIRALNICO.

Seatleski škof se je obrnil na svoje škofjane s prošnjo, da bi pomagali nabrati svoto \$100.000 za Hiralnico Svetega Vincenca katero name-rava ustanoviti. Prvi dar, katerega pe dobil od posameznika, je bilo \$50.000.

Škof pričakuje, da bodo vsi katoliški krepko pomagali, da se doseže ta prepotrebni zavod. Gotovo bodo tudi Slovenci te škofije radi segli v žep in pomagali.

STOLETNICA.

Redovna kongregacija Svetega Križa, ki vodi veliko vseučilišče Notre Dame Ind. kjer izhaja angleški list AVE MARIA, praznovala je 12. avgusta svojo stoletnico ustanovitve. Pri tej priliki je zboroval tudi generalni zbor reda v Notre Dame. Kongregacija svetega Križa ima namen zlasti vzgojo višjo in nižjo katoliške mladine. Imajo krasne zavode, gimnazije in vseučilišča.

LEPO SPRIČEVALO.

V Pueblo, Colo., je župnija svetega Patrika, ki je dala v dveh letih osem deklet redu Usmiljenih sester v Cincinnati.

Po njih sadu jih boste spoznali. Redovniški in duhovski poklici so najlepši cvet vsake župnije.

SPOMENIK DUHOVNIKU.

V mestecu Valgagne v Kanadi, so te dni odkrili velik spomenik v spomin duhovniku onega mesteca, Father Gague. Pred 4 leti je namreč velikanski gozdni požar uničil celo okolico. Father Gague je ravno prišel od duhovnih vaj, ko je videl, da je njegovo mesto obkoljeno od ognja. Da bi rešil, kar se da še rešiti, in pomagal komu na varno, ako bi bil še tam, je planil v ogenj in potem proti mestu. Toda predno se je mogel vrniti, je zgorel s 57 meščanini, katere je hotel rešiti.

FATHER THOMAS O'DONNELL.

Father O'Donnell, ki je bil dalje časa zaprt v državni ječi v Londonu radi "izdajstva," se je srečno vrnil v Ameriko. — Njegov slučaj je svoje čase vzbudil veliko razburjenja na obeh straneh. Nekateri so odobrovali, drugi ne.

DUHOVNIK REŠIL ŽIVLJENJE DELAVCU.

Iz Dehverja se poroča o zadnjih velikih izgedih o priliki stavke po-cestne železnice, da so nemiri izbruhnili ravno pred katedralo Brez-madežnega Spočetja. V cerkvi je bila ravno večerna pobožnost. Stavkarji so napadli karo, katere je vodil stavkokaz ravno pred škofijsko palačo. Takoj ko se je začel krič, je eden izmed duhovnikov odprl vrata za slučaj, ako bi kdo potreboval varstva. Ko je policija to vidla, da li preprečila poboje, je vse stavkokaze potisnila v vežo in od tod po drugi strani ven. Nato je množica napadla stavkokaze z kamenjem in opeko. Ko je boj divjal najhujše, planil je eden izmed duhovnikov ven sredi med pretepajočo se množico in rešil nekega delavca, ki je ležal sredi množice na tleh ves krvav in pohojen. Gotovo bi ga bili zadusili, ko bi ga ne bil rešil. Ko je razjarjene množica opazila duhovnika srede v metežu, je za trenutek tepež prenehal. Duhovnik je hitro pograbil ranjenca s tal in ga zadel na rame in odnesel župnišče. To je bil Father Higgins. — Ko bi bili to Slovenci — ali bi bil prišel duhovnik živ ven? — Well, ysaj pa to tudi ni čudno, kdor zančuje se sam ali svoj sam svoj stan....

DOBILI SMO IZ KRAJA

SVETO PISMO

(Holy Bible)

v slovenskem jeziku, tiskano v ročni obliki v obliki mašne knjige.

Nekaj novega je ta knjiga, česar do sedaj Slovenci še nismo imeli. Vsaka slovenska hiša bi ga morala imeti.

Rojaki, takoj ga naročite!
 Cena iztisu je \$2.50.

EDINOST.

Neodvisen dvotednik jugoslovanskih delavcev v Ameriki.

NASLOV: **Edinost Publishing Company.**
1849 W. 22nd St. Telephone Canal 98. Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Weekly and Semi-Weekly in alternate Weeks by Edinost Publishing Co., 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Obljube in resnica.

Kdor veliko obljubeje navadno, ničesar ne spolni.

Sedanji moderni prekucuhi, ki so zavzeli, da bodo uničili sedanji svetovni red in povzročili velik nemir na svetu se pri tej svoji propagandi poslužujejo pred vsem najcenejšega sredstva — praznih obljub. Silno veliko obetajo. Da, prava pravcata nebesa bomo imeli na zemlji, ako oni zmagajo.

Kakšna so pa ta nebesa, pa jih britko čuti nesrečna Rusija.

Te dni se je vrnil v Chicago žid, sodnik Fisher, katerega so poslala v Rusijo Združena Židovska podporná društva, da je šel proučevati potrebo ruskih židov.

Boljševizem je židovskega rodu, kakor je ves socijalizem židovskega spola. Zato se lahko zanesemo, da je gotovo pravična sodba o njem, katero izreče žid.

Ta žid, sodnik Fisher, pa je povedal o boljševizmu to-le:

V Petrogradu in Moskvi so vsi restavrantni in vse kavarne zaprte. Trgovina z živili je proti postavi, dasi nekateri komisariji pridno kupujejo z živilom in goljufajo ljudstvo.

Ljudi po mestih mora preživljati vlada in sicer je določeno za vsako osebo en funt in pol črnega kruha za one, ki delajo z rokami in polovico tega, za one, ki delajo drugačna dela. Pa, ko bi vsaj to dali. Vlada skrbi preveč, da preživlja rdeče vojaštvo in otroke in zato ne more preskrbljevati hrane za ljudstvo v splošnem. Zato je življenje po mestih samo-težek boj, proti smrti za lakoto.

Denar bode vlada odpravila. Pred vojsko se je dobilo dva rubla za en dolar. Boljševiki so sedaj natsnili toliko papirnatega denarja, da se dobi za en dolar najmanj 3000 rubljev.

Vse časopise po deželi je vlada zatrla! (Aha, to je tista rdeče svoboda tiska! Živijo Zavratniki!) Ostali so samo vladni časopisi in ki pomagajo namenom vlade. (Krasna svoboda! Vzemimo, da bi Združene Države to naredile. May! To' bi bilo krika. Ko je naredil žid Trotzky, pravi "Prosveta," da je prav tako.)

Družinsko življenje, vlasti po mestih je uničeno: Otroke je pobrala vlada in jih vzgaja v — sirotišnicah. Moški in ženska se lahko danes registrirata za zakon, jutri pa lahko že ločitev. Vlada ne novači samo za vojaško službo, temveč tudi za različno delo. Vsak mora sprejeti tako in ono delo, katero mu naloži vlada. Noben državljan ni lastnik svojega lastnega življenja. Posameznik je nič, vlada je vse! Vlada ima pravico vsakega umoriti, kdor ji ne ustreja.

"Tako strašno je ponižal boljševizem nesrečno Rusijo," zaključuje žid, sodnik Fisher. "Rabeljni in fanatizem, so to dosegli, so to dosegli samo z obljubami, o katerih so naprej vedeli, da jih ne bodo mogli izpolniti in sedaj ko so dobili moč, jo pa držijo z oboroženo vojaško silo. Vendar tako ne bode moglo več dolgo iti. Preje ali pozneje se bodo na Puskem dvignili voditelji, ki bodo pokazali narodu pot iz te strašne sužnosti."

Tako očividno, mož ki gotovo ni lagal, ki bi gotovo z največjim veseljem poročal drugače, ko bi le mogel.

Gg. Zavratnik in tutti quanti, kaj pa vi pravite na to?

Kaj? Vsaj vi delate enako — z obljubami! Kaj ste že vse obljubili ubogim svojim žrtvam! Pa — kaj ste dali?

IZ SLOVENSkih NASELBIN.

Bridgerport, O. — Častiti gospod: Torej list Ave Maria je napaden in sicer na kakšen način? Da pohujšuje mladino? Povem Vam, da pri naši hiši ga že imamo odkar izhaja, pa se še nobeden ni pohujšal. Nasprotno veliko dobrega je že storil za našo družino. Jaz list Ave Maria vedno rad berem, saj sem se iz tega naučil slovensko brati in pisati. Pa kako krasne članke in povesti nam prinaša. Pa naj bi tak list bil v pohujšanje? Najbolj žalostno je pa še, ker ga napada tisti, ki bi ga imel priporočati in razširjevati.

Vse nas, ki ga radi imamo, je to užalilo. Zato pa vemo, da bode list Ave Maria zaradi tega napada napredoval, kakor je dosedaj. Saj mi naročniki sami vidimo, koliko je resnice na tem. Vi pa, gospod urednik, le neustrašno naprej za čast Marijino in za narod.

Srčen pozdrav Vam pošiljam ter ostajam Vam udani

Ludovik Hoge.

Dragi moj Ludovik! Veseli me zlasti, da si se ti oglašil. Pri Vas se že dolga leta list Ave Marija glasno prečita. Pri tem listu ste se Vi Hogenetovi dečki naučili slovensko čitati, ker so Vaša dobra mama porabili fa list, da so Vas učili ljubiti Marijo in materini jezik. Zato je pa tvoja sod-

ba kot sodba ameriškega mladeniča velike važnosti in sem v resnici ponosen na te! Bravo, Ludovik! Drži se tega, kar te je naučil list "Ave Maria", pa ne boš nikdar pohujšan! Pozdrav vsej Vaši družini! Živeli! — Urednik.

Johnstown, Pa. — Brala sem, da ste zopet obsojeni. Sedaj da pohujšujete mladino. In sicer celo iz prižnice. Jaz berem list Ave Maria že dolgo let, toda kot skušena žena in mati pa rečem samo toliko kolikor vem, da je res, da do sedaj še nisem našla v listu Ave Maria nikdar kake pohujšljive besede. Zato sem jaz kot žena prepričanja, da se je Rev. Venceslav Šolar pregrešil proti osmi božji zapovedi: Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega. Morda so gospod mislili, da se bodo komu s tem prikupili... Pa še našega gospoda Sakserja hlapci se nekaj slini-jo, da je list Ave Maria "svinjarski". Kje pa so večji p... , kakor so ravno v Sakserjevi pisarni in Peter Zgagatovi pisarni? Zato pa jaz tako mislim, da je Pavle Zgaga že bolj fant in je bolj modern, ker ima nove mode frak. Nič, gospodje uredniki naših listov "Ave Maria" in "Edinost", le nič se jim ne podatje, lo naj cvilijo. Seveda jezi jih, ker jim tako na prste stopate! Le naj si iščejo zavznikov. Nas ameriških Slovencev pa že ne bodo nafarbali, že sami ve-

mo, kako in kaj moramo soditi in kdo dela za narod in kdo mu hoče koristiti, pa tudi kdo ga tako "pohujšuje", kakor ga vi in kdo ga pa v resnici. — S spoštovanjem Vas pozdravlja Mrs. Barbara Nemanič.

Milwaška socijalistiška "Slovenija" piše: "Kdo bi si bil kaj takega mislil?!?!?! Katoliški duhovnik Rev. Venceslav Šolar je imel pridigo, v kateri je svaril vernike, naj pregledajo pater Zakrajšekov Ave Maria, predno jo dajo otrokóm v roke, ako ni v njej kaj pohujšljivega." — Častitamo!

Še socijalisti se čudijo! Pa bi se katoliški Slovenci ne!

Effingham, Ill. — Dobil sem pismo od brata iz stare domovine, katerega prilagam, morda ga boste natisnili v Vaše liste, ako mislite, da je zanimiv za širše občinstvo.

Poslal mi je tudi izrezek lista "Ljudski glas", glasila slovenske takojmenovane "Kmetško-Delavske Zveze" ali komunistov. Kako so bistroumni, ti socijaldemokratje! Kako se jim slina cede po tujem blagu. Da, ropanje, to je njihov glavni program. Nadalje mi piše, da je klerikalna vlada spodila iz službe mnogo Slovencev. Tudi čitam tam, da je Korun, socijalistiški kolovodja predložil ministru v Beogradu zahtevo, da-se nemudoma odstrani vse nedostatke in krivice in da krivce pokliče na odgovor.

Ko bi jaz bil minister, bi mu to prošnjo spopolnil s tem, da bi ga poslal v ejoerker, onvar-g shrduhrmlr slal v ječo, ker je rayno on eden krivcev in še nekaj backöv, da je bilo doma tako. Kaj pa je socijaldemokratska vlada naredila dobrega za narod, ko je bila na kmilu? Kolkico je pa imel jugoslovanski denar vrednosti takrat? To je dovolj jasen dokaz za vsakega, kdo skrbi za dobrobit naroda, kdo pa za svoj žep? Potem si pa socijalistički vodje upajo na dan s takimi frazami. Seveda poznajo svoje backe in nji hpamet, da jim lahko natvezije vse, kar hočejo in vse jim vrjamejo.

Z narodnim pozdravom

Joseph Kramer.

Pismo se glasi: Dragi brat! — Tvoje pismo z Effingham sem prejel Tudi časnik "Edinost" dobivam, kar me zelo veseli... Veseli nas, da si šel v šolo. — aZ sedaj mislim, da je za nas najbolje, da se ne mešamo v politiko, ker ne vemo, kam bomo še prišli, ali v nebasa ali v pekel... Gledali bomo pa že, da socijalisti ne pridejo na krmilo pri volitvah. Pri nas se zopet nekaj kuha z Ogrci. Menda nimajo dovolj prostora v Banatu. Ko bi vendar že te vražje Italijane in Ogrce zima vzela, da bi mi fantje spet enkrat lažje dihali. Tako se pa bojim, da bomo morali še enkrat iti se pulit s polentarji... Tvoj brat Albert.

New York, N. Y. — Vsem rojakom v Greater New Yorku se uljunikno naznanja da bode letošnji cerkveni piknik dne 6. septembra na La bor Day v Walter Emerald Parku.

CERKVENI ODBOR.

Župnije sv. Cirila in Metoda.

Cleveland-Newburg, Ohio. — Gospod urednik, le p lahkem: da Vas omedlevica ne zgrabi. Pa prav res je, spet sem tu. Dolgo časa me ni bilo na dan, ker sem imel premalo časa. Bil sem zaposlen pri gotovi stvari, katero mi je španski kralj Alfons oporekal, ali pa je bilo kaj drugega, enihau, je bila velika zapreka, težave strašanske in mnoge predn oje diplomacija uspela in postavila stvar na trdno podlago. Sedaj pa že bo, ker stvar je malone dovršena. Med tem pa se je nabralo veliko novic, katerih ni moč vseh popisati, tudi so nekatere postale že starice in tako hočem le na kratko malo poročati od slavnosti praznovanja cerkvenega patrona sv. Lovrencija.

Sv. Lavrencij je bil hraber mož ali mladenič, ki se ni ničesar vstrašil, kadar se je šlo za dobro stvar. Tako skušajo biti tudi farani cerkve, ki je pod njegovim varstvom Dasi je velikanska draginja, so vendar začeli s zidavo nove šole in so jo že precej daleč proti izgotovljenju pritrali.

Španski kralj doli ali gorj, zid je šel kvišku kakor bi rastele iz tal in sedaj je že dovršen. Sedaj delajo karpen-tarji že znotraj. Šola bo imela štiri moderne sobe in bo moderno opremljena. Tudi stari prostori so prenovljeni v prav lične sobe, katere bodo bolj vabljive za otroke, kakr pa so bili naš stari koti. Farani pa se prav pridno zanimajo za to vseučilišče n žrtvujejo radi samo da bodo otroci imeli primerno šolo.

Praznovanje cerkvenega patrona se je vršilo na nedeljo 15. avgusta. In ker je bil to tudi Mariji praznik, je umevno, da je bila slovesnost velika. Že ob 4. zjutraj se je oglašil naš pritrkvalec, Mr. Martin Krulc, iz stolpnih lin. Vse službe božje so bile v popolnem soglasju s tem velikim praznikom. Društva so prikoralala z veliko godbo na čelu. Še nikoli nismo imeli tako veliko godbo, igralo je do 20 mož iz American Steel and Wire Co. Popoldne so bile slovesne pete litanije ob asistenci Rev. Fa-ther Ponikvarja in Rev. Father Kovača, kitajskega misijonarja, ki se je ravno mudil tukaj. Pevci so se jako izvrstno pokazali pri tej priliki, za kar jim gre hvala in čestitke. Naši pevci bodo še bolj napredovali, ako se bodo pridno vežbali, dasi je društvo še mlado in je več kot polovica članov, ki so v Ameriki rojeni Slovenci in še neizkušeni in petju.

To sem Vam napisal mimogrede, v bodoče bom že skrbel, da se bode slišalo vedno kaj iz "Novega mesta".

X.

Chicago, Ill. — Zveza Jugoslovanskih Žena in Deklet v Chicagu priredi v nedeljo, dne 5. septembra t. l., veliko vrtno veselico na znanem Maksovem vrtnu, 61. Court in 22. ulici, v prid slovenski mvojnini sirotam v starem kraju. Začetek ob 2. uri popoldne.

Še vedno prihajajo prošnje od naših rojakov iz stare domovine in se ponovno obračajo do nas s prošnjo za nadaljno pomoč. Pri vseh dosedanjih prireditvah v ta namen, moramo priznati, da so rojaki iz tukajšnje, kakor iz sosednjih naselbin pokazali v resnici pravo bratsko ljubezen do trpečega naroda v stari domovini. Kako hvaležno so sprejemali darove, kateri so bili poslani od gori imenovane zveze v denarju ali v blagu: kako hvaležni so za vse to, pričajo razne zahvale s pristavkom: "Bratje, sestre, ne pozabite nas še toliko časa, da se vsaj te strašne razmere nekoliko zboljšajo."

atorej rojaki, v polnem zaupanju, da bodete ob tej priliki pokazali in storili svojo dolžnost napram našim trpečim rojakom v stari domovini, vas vabimo, da se vsi chikaški Slovenci, kakor tudi iz bližnjih naselbin blagovolite v polnem številu udeležiti te veselice.

Ves spored, poleg izvrstne godbe in krasnega petja mladega a izvežbanega pevskega društva "Soča", je tako skrbno sestavljen, da bo vsak, kateri se bo udeležil te veselice, gotovo zadovoljen. Vstopnice stanejo samo 25 centov.

Vzemite naduljično železnico do konca (Douglas Park vlak).

Za obilno udeležbo se vam že naprej zahvaljuje Zveza Jugoslovanskih Žena in Deklet v Chicagu. — Odbor.

Mr. Joseph Medic iz Ottawa, Ill., je obiskal svoje prijatelje v Chicagu in ob tej priliki si je ogledal tudi našo tiskarno. Iz Chicage se je podal v North Chicago, Ill., k Math. Ogrinu.

Dve glavi v eni družini so tako nezaheljeni kot nobena.

Pri kateri priliki pa si se ti seznanil s svojo ženo?

V električnem vozu sem ji enkrat svoj prostor ponudil.

Da, da, pač res, najboljšje je, če človek zunaj pri sprevodniku ostane.

Dober za agenta: Premisli, kaj se je našemu Jožku zgodilo: po stopnjicah je padel, pa se ni nič poškoval.

— Tvoj sin bo dober za agenta.

ŠIRITE LIST "EDINOST"

BRODARSKI ŠTRAJK ZOPER VOJSKO.

MeMnarodni brodarški kongres je sklenil, kakor se poroča iz Brusla, da bo preprečil vojske v bodočnosti na ta način, da ne bodo marali prevvažati čet in orožja. Ta sklep je pred vsem naperjen proti rusko-poljski zadevi.

London poroča, da ni bilo ničesar določenega, da bi se šela francoski in angleški prvi minister, da bi se pogovorila o razporu med angleško in Francijo, ker je Francija pripoznala Vranglovo vlado v južni Rusiji.

Francija obstoja na stališču, katerega je zavzela. Isto stališče zavzema tudi Anglija; zato ni treha po svetovanja.

V Cherbourg je prišel nek terpedni čoln, kateri ima naročilo, da gre k generalu Vranglu v Sebastopol.

Francozi s topovi zavzeli ladije.

Boljševiki v Odesi so zavzeli Francozom ladijo Batovia in Eigrette, ki ste pripeljali ruske ujetnike iz Francije in jih niso hoteli vrniti, dokler ni prisla iz Carigrada bojna ladija Quinet s tremi torpedorušilci in zagrozila boljševikom, da razruši mesto, če boljševiki ne vrnejo ladij. Boljševiški komisariji so pozabili v zeti brezžičen brzojav iz francoske ladije, s katerim je ta poklicala pomoč.

DVA MORILCA NAPADLA VENIZELOSA.

Ko je prvi minister grške Venizelos šel v četrtke na postajo Lyons, sta ga napadla dva rojaka. Bil je obstreljen v levo ramo in desno stegno.

Ministra so spravili v bolnišnico, kjer pravijo, da njegovo stanje ni nevarno.

Cena sladkorju padla.

Na vzhodu je cena sladkorju padla. Nek veletrgovec je prodajal fin sladkor po 21 centoc in surov sladkor po 13.04 centa funt.

20.000 AMERIKANCEV MILIJONARJEV.

Dohodniski davek kaže, da je v Ameriki 50.000 ljudi, katere se sme imenovati milijonarje in da 20.000 takih, ki se smejo imenovati.

Najmanj 20.000 članov družin je, kateri so plačali \$50.000 dohodniskega davka leta 1919. Toliko se plača za milijon dohodkov.

Vojni dobički so napravili veliko milijonarjev. V letu 1918 jih je bilo 16.000. Zadnje leto je plačalo po \$50.000 do 75.000 15.917 oseb in 90 jih je izpovedalo, da so imeli dohodkov od \$750.000 do \$1000.000.

Poljski narod na kolenih.

Velikanske procesije in javne motive se vrše po celi Poljski za božjo pomoč v tej strašni narodni stiski. Ljudstvo bridko čuti težko nesrečo, katera je zadelo narod. Zato stavlja vse svoje zaupanje v Boga. Velika in živa vera poljskega naroda se kaže posebno v tej stiski.

Vsi škofje vabijo ljudstvo, naj ne beži, temveč naj ostane in počaka boljševikov. Vsa dbovščina je sklenila, da ostanejo vsi dhovniki in škofje na svojem mestu in čakajo sovravnika naj to zanje pomenja tudi smrt.

Da bi ljudstvo navdušili, dali so voditelji peljati po cestah mesta Varšave japonske jetnike, katere so vjeli v bojih z boljševiki. Toda ko je ljudstvo videlo te pol divje velikane iz Mandžurije, se je še bolj prestrašilo.

Litvija podpisala premirje z Rusijo.

Litvija je podpisala mir z Rusijo v sredo. TTudi mirovne pogoje namerava tako podpisati. Tudi Ruska in Finska sta se zjedini za mirovne pogoje.

UMOR V SARAJEVU

IN NJEGOVI KRIVCI.

(Dalje.)

Dne 1. maja 1914 je bila oddana na Dunaju na pošto na naslov monsignora Jančarja, župnika nemškega viteškega reda, okrožnica take vsebine, da pravi pisatelj o njej: “Vsebine pamfleta ni mogoče ponatisniti.” Pisatelj — duhovnik in zgodovinar — ostudnih izrazov ne mara ponoviti; v teku spisa je seveda večkrat primoran, omeniti posamezne izraze v celoti ali vsaj z začetnico (n. pr. na str. 35, 37 i drugod). Fotografijo dotične okrožnice sem imel 199. oktobra 1918 v rokah in sem si jo prepisal. Razprava je brez celotnega besedila tako težko umljivo, da se mi zdi potrebno, da besedilo objavim. Upam, da se ne bo nikdo škandaliziral nad tem. Dobro ime umornih oseb, do katerega imata pravico, tudi ne bo trpelo. Obratno; sočutje z blagima pokojnikoma — tako ju smemo imenovati brez hinavščine in brez stranskih namenov — katerih smrt je pretresla vso Evropo, bo tem večje, če vidimo, kaj sta trpela na Dunaju z vednostjo dunajske policije.

Dotično pismo se glasi tako-le:

Prot. Nr. 4399.

Euer Hochwürden!

Est ist niederträchtig, dass diese Person Sophie Hohenberg, welche trotz ihrem skandalösen Ruf (beim Volk nicht anders als “böhmische Hurenbestie” benannt) nach zu Veranstaltungen, kirchlichen Festen, Patenten u. s. w. zugelassen wird. Nicht genug der, bekannten Skandale “Nagi” und dergleichen mehr.

Dieser böhmische Trampel, die den Frieden im ganzen Lande aufs empfindlichste gestört, muss noch unter Mördershand krepieren.

Nieder mit dem Esthund und der böhmischen Drecksau!

N. B.

An sämtliche Vereine, Pfarreien tez. versendet.

Fotografična slika originalnega pisma je na vpogled postavljena v našem uredništvu.

Okrožnica je pisana s strojem, stavek “die den Frieden im ganzen Lande aufs empfindlichste gestört” je dostavljen med vrsticami lastno-ročno s črnilom. Vse pismo je pisano v latinici, samo p v besedi “empfindlichste” je gotski. Take okrožnice so se oddale na pošto v celih zavojih, deloma celo v IV. okraju na Dunaju, kjer leži grad Belvedere, bivališče Franca Ferdinanda in sedež njegovega najvišjega dvornega urada (Obersthofmeisteramt). Prejeli so jih nadvojvode, razna društva, župni uradi, časopisi, vojaška pisarna Franca Ferdinanda, ki je tudi som sporočil zadevo telefonično — preko svojega najvišjega dvornega urada — policiji (str. 38), in mnoge posamezne osebe. Enako okrožnico, samo brez dostavka s črnilom, je videl dr. Žibert pri p. Fischerju S. J., izpovedniku Franca Ferdinanda, v februarju 1915.

Prvo vprašanje, ki se porodi v človeku ob čitanju teh podlosti, je: Kdo je to pisal? Najprej povejmo, da dunajska policija tega “ne ve”; pred umorom prestolonaslednika ni mogla dognati ničesar; ko ji je hotel dr. Žibert pomagati in je dal na raz-

polago sredstva, da bi bila ne samo mogla, ampak tudi morala poiskati krivca, je preiskava — zaspala in se celo obrnila proti “obreklivcu” dr. Žibertu.

Dr. Žibertu, čigar “vsakdanja pot je bila skozi 9 let v dvorno kapelo v Belvederu” (prvi stavek v predgovoru) in ki je poznal osebno zelo dobro ne samo nadvojvodo in soprogo, ampak tudi dvorno uradništvo v njuhi okolici, je bilo namteč na prvi pogled jasno, da je to storil takratni provizorični vodja pisarne v nadvojvodovem najvišjem dvornem uradu (erzherzogliches Obersthofmeisteramt) K. (Pisatelj označuje v spisu tega moža, ki je med vojsko služboval kot častnik nekaj časa tudi v Ljubljani, z začetnico njegovega rodbinskega imena.) Razlogov za to mnenje je imel vse polno; navaja jih obširno na strani 30—45. O njih lahko rečemo mirno, da dokazujejo identiteto pisca pamfletovega s K—om popolnoma. Lastnoročno pisavo v pamfletu sta spoznala dva zapri-sežena grafologa za K—ovo; eden izmed njiju je vseučiliški profesor dr. Turba. Pisatelj sam se je pečal baš vsled te zavede z grafologijo (primerjanjem pisav). Tudi se je K sam izdal opetovano v pogovoru z dr. Žibertom. Da omenim neka malenkost, ker sem o stvari moral pisati že poprej: oni nemški p označuje pisca za osebo, ki se poslužuje pri pisavi navadno gotice. Izmed črk v nemškem jeziku je namreč glede pogostosti črka p na predzadnjem mestu. Zato jo dotični, ki piše navadno z gotico, včasih komaj dobro pozna. Tudi to se ujema z osebo K—ovo.

To zadevo je naznanil v marcu 1, 1915. dr. Žibert dunajski policiji. Ni se mu šlo morebiti za osebo K—ovo (“mir handelte es sich nicht um eine Einzelperson”, str. 45), ampak je storil to iz političnih razlogov. Takrat se je namreč po Dunaju splošno govorilo, da bo prosila Srbija separatnega miru. Dr. Žibert, o katerem je bila dunajska policija informirana, da je “jugoslovanski fanatik, ki se je izrazil že 1. 1914., da vojna ni bila potrebna; pojasnila o umoru bi se bila lahko dobila potom diplomatskih poganj” (str. 28), je hotel v interesu Srbije dokazati, da je ne zadene krivda na umoru v Sarajevu, in tako odvzeti monarhiji pretvezo za hinavsko “maščevanje”. Če bi se zadeva glede K—a temelito pojasnila, bi se s tem pojasnilo tudi vprašanje, ali je Srbija pred potovanjem oficijelno svarila ali ne. Zato je obvestil o srbskih svarilih, o opustitvi varnostnih odredb v Sarajevu, o vsebini pamfleta in o poteku tega procesa tudi barona Wetschla, prvega sekcijskega svetnika v najvišjem dvornem uradu, šefa vojaške pisarne Bolfrasa in najvišjega dvornega mojstra kneza Montenuova (str. 23). Tudi pokojni cesar Franc Jožef je bil o zadevi obveščen po nadvojvodinji Mariji Terziji, mačehi Franca Ferdinanda. Dr. Žibert je bil prepričan, da je srbska vlada svarila, da se pa svarila nadvojvodi niso dostavila, ampak se inhibirala (zatrla) v nadvojvodovem najvišjem dvornem uradu. (Gl. odstavek na str. 31: “Warum ich behaupte, das Pasić, respientee sonst offiziell jemand aus Serbien gewarnt habe.”) Nekaterim osebam izmed dvornega osebja Franca Ferdinanda je bilo mnogo na tem ležeče, da potuje nadvojvoda v smrtno nevarnost in da, on in soproga “heilig

nicht mehr zurückkehren” (str. 33), ker so bili prepričani, da po smrti Franca Jožefa izgube svoja mesta (gl. n. pr. str. 31: “Am Ende fahren sie dann nicht” (namreč če jih kdo obvesti o svarilih) in str. 36: “Wir fliegen alle hinaus”). A to le mimo-grede, da se pojasni, zakaj je hotel dr. Žibert razkrinkati K—a ni je delal “težkoče policiji in najvišjemu dvornemu uradu”, kakor se je izrazila policija (str. 27.)

(Dalje prihodnjic.)

ODGOVOR.

“Klekelnovj agentof” Zvezdi Vogrszki Slovencef”. Da sztrasno fajnz nas fpletavati bösevizom ali Zvezo Vogrszki Slovencef. Morda misli Mr. Krampacs ka mi nepomnimo 1909—1910 ka je nekdo nabiral pezene fkip za nekso norost pa nej za zastavo Vogrszko. Dagnesdan szmo zse bole vucseni prekmurski Sloven-ci v Americi kák szmo bili pa dezset let nazaj. Pisztogalujsa szmo nidri neznalni delati. Szamo stali smo pri Konjaj. A gnesden je drugače. Kdo bi takšega cloveka poslühno. Cse bi tak jako vucseni bil Mr. Krampacs, bil bi v kakšej ofici Bookipar pa nej eden automobilski — vashar. Fadera Horvatha pak prosimo, ka naj sztopi k ednomi nazsemi poštenoñni cloveki v Chicago pa nej trebej lüdi mesati ka bi skoda bila. Ka szo zadosztz zmesani brez nje.

Ka nazs je Prekmurski Szlovencof mi goszpoda Lorenca Horvatha rad-y poslühnomo kakti Kristusovega namestnika, pak jih proszimo, ka bi najpomislili s kom se družjo v Chica-gi, kaj delajo. Nas narod v Chica-gi je tak ze zmesani, zato ge naj ne mešaja se oni. Vse drugo: kap pise Zvezda Vogrszki Szlovencof je laz. Kleklnovi Agenti s Prekmurja.

..Poletna vročina je tako neprijetna za nekatero. Toda ko bi pomislili, kako je potrebna za človeško telo, bi se je samo veselili. Kr je čiščenje za stroj, to je poleten pot za človeško telo. Ako se telo po leti ne prekuha v naravni slnčni vročini in se ne čisti z obilnim potom, je gotovo, da bode zelo sprejemljivo za razne bolezni po zimi, zlasti za prehlajenje. Kdor se ne poti po leti v vročini se bode potil po zimi v postelji, ko bode preganjal prehlade. — Zdravniki trdijo, ako ni bilo leto dovolj vroče, da se bodo širile po zimi razne blez-ni. Vročino potrebuje tudi narava. Ta ko se mora veda vsako leto čistiti. Kdor je proučeval jezera, ta je gotovo opazil, kako se vsako leto čisti in izmeče polno nesnage iz sebe. To se pa zgodi samo, ako je bila voda dovolj pregreta po leti.

Žena.: Nov klobuk moram imeti: v starem zgledam, kakor strašilo.

Mož.: Ah, kaj še, ne zvrččaj krivde vedno na klobuk.

MIR ALI VOJSKA.

Cel svet se zli, da je zopet poln zelo nevarnih razstreljivnih snovi in vsakdo sega zjutraj s strahom po časnikih, da bi videl, če je še kaj upanja za mir ali pa ako nova svetovna vojska neizogibna. Ravno radi te zunanje mrzlične situacije pa mi pozabljamole prelabko, da je sedanj letni čas, tudi precej kritičen za naše notranje stanje. Sprememba ozračja z gorkoga v meglenega jesenskega zahteva močno utrdbo vseh naših življenskih sil. Skrbeti moramo za redno gibanje črev in za čilost našega telesa proti jenskim boleznim. S pomočjo Trinerjevega American Elixir of Bitter Wine bomo mogli iti skozi ta to prehodno dobo brez kake škode in zato je sedaj čas, da vprašate svojega drugista ali trgovca s zdravili za Trinerjev American Elixir of Bitter Wine. Imej pri rokah tudi Trinerjev Cough Sedative proti prehlajenjem in Trinerjev Liniment proti reumatičnim neuralgičnim bolečinam. — Joseph Triner Company, 1333—45 So. Ashland ave., Chicago, Ill. (Adv.)

MOLITEVENE KNJIGE.

Amerikanski Slovanski molitvenik. — Spisal Rev. K. Zakrajšek. — Prvi in edini slovenski molitvenik tiskan v Ameriki. Ima najvažnejše molitve tudi v angleščini. \$1.25.

Obrednik DRUŠTVA KRŠČANSKIH MATER. — Spisal Rev. K. Zakrajšek. OFM. Sedemnedeljska pobožnost pred praznikom Žalostne Matere Božje. Mala priročna knjižica za vse častilce Marijine zlasti za članice Materinskih društev. Premišljevanje in molitve in navodilo, kako opraviti to pobožnost. Spisal Rev. K. Zakrajšek. 12c.

Obradnik SPOLKU KATOLICKYCH MATIEK, obrednik društev Krščanskih mater v slovaščini Spisal Rev. K. Zakrajšek. 50c.

KRIŽEV POT, v obliki male brošurice. Križev pot je najbolj priljubljena pobožnost za naše večernice. Toda pobožno se more opraviti še le, ako ima vsak vernik svojo knjižico v rokah. Zato ima večina cerkev že te knjižice v zalogi, da je dobi vsak ko pride k pobožnosti. Ako se jih po najmanj sto kosov naroči, damo znaten popust. 15c.

BODI MOJ, molitvena knjiga z velikimi črkami. \$2.00.

Sveta Ana, Molitvenik z velikimi črkami. Češčenje svete Ane se je zadnja leta silno razširilo. Velike božje poti so nastale v Ameriki, tako v New Yorku, tako v Kanadi, tako pri sveti Ani v Ill. Veliko čudovnih ozdravljenj se zgodi vsako leto ob priliki pobožnosti Nji v čast. Vsi častilci svete Ane, zlasti naše žene, se bodo te knjige gotovo zveselile. Stane \$2.00.

Hvala Bóžja, molitvenik. Stane \$1.50.

Marija Kraljica Src. Molitvenik častilcev Marijinih. Lepa knjižica za vsakega. Stane \$1.50.

Sveta Spoved. Molitvena in podučna knjižica. Jako jo priporočamo vsem in vsakemu. Koliko svetih spovedi je nevednih in koliko slabih, ker manjka pravega poduka o sveti spovedi. Stane \$1.00.

Šmarnice (Vole). Lepa premišljevanja o Mariji, katero tudi priporočamo. Stane \$1.50.

KNJIGE ZA DUHOVNO BRANJE.

SVETO PISMO (Holy Bible). Novi zakon. Krasno preveden. Te knjige smo Slovenci že dolgo pogrešali. Rojaki gotovo boste segli po tej knjigi, da je bode imela vsaka katoliška hiša! Stane \$2.50.

Na poti v večnost. Krasna knjiga, katero bi moral vsak kristijan prečitati. Koliko krasnih in lepih naukov in sicer tako poljudno — ti podaja. ”So trenutki, ko se duša zbere, ozre in poglubi sama v sebe, v trenutku miru in pokoja v sredi morda sicer burnega življenja. To so trenutki, ko se zdi, da slišimo, kako udarjajo angelske peroti, skrivnostni šum, ki napolnuje svetišče, komaj slišni glasovi, be se de polne tolažbe. Srečne ure! V takem trenutku se dvigne duša na perotih krščanske misli v svet čistih idej in njenemu pogledu se odpre nov svet, poln svetlobe in ža reče sreče.” Tako piše pisatelj v uvodniku. Res ta knjižica bode marsikoga privedla v te višave čistih idealov in načel in vzvišenih misli. Rojaki naročite to knjižico! Krasna je. Stane \$1.25.

SLOVENSKI GOFINE. Ta knjiga je dobro poznana med Slovenci. To je razlaga vseh svetih evangelijev in vseh cerkvenih praznikov in molitev in sploh celega cerkvenega leta. Ta knjiga je zlata vredna knjiga zlasti za one hiše, kjer žive daleč od cerkve, kjer nimajo slovenskega duhovnika. Koristna je za bolnike. Stane \$3.00.

Življenje svetnikov in svetnic božjih. Beseda mičejo, zgledi vlečejo, pravi pregovor. Tako vlečejo lepi zgledi svetih mož in žena tudi nas za seboj v posnemanje njih lepih čednosti, njih čistega svetega in bogajoječega življenja. Stane \$4.00.

Skrivnost Presvetega Rešnjega Telega. Spisal Dr. Valjavec. V kra-

sni slovenščini in v jako priprostitih besedah govori pisatelj v tej knjigi o največji skrivnosti naše svete vere. Zanimivo je poglavje o “Čudežih presvetega Rešnjega Telesa,” ki so se zgodili po raznih krajih tekom stoletij. Drugi del knjižice govori o svetem obhajilu. Da ne dobimo sadu svetih obhajil, je krivo to, ker se ne znamo zanj dovolj pripraviti. Ta knjižica da jako lep poduk. Prečitaj to poglavje in ravnaj se po njem in videl bodeš, kako vse drugačni bodo vspehi tvojih svetih obhajil. Knjižica stane \$1.00.

Anton Keržič: Osmero blagrov.— Ta knjižica je že dobro znana. In kdo je še ni prečital ne enkrat po večkrat. Da, Da! Ko bi mi mislili na ta blagra, ko bi mi v teh blagih iskali svoje sreče, kako gotoveje in koliko lažje bi jo našli. Rojaki, čitajte to knjižico! Stane \$1.25.

Vzorniki prvega svetega obhajila. To so zgledi svetih dečkov in deklic za prvo sveta obhajilo. Tu se kaže, kolike važnosti za celo poznejše človeško življenje je prvo sveto obhajilo. Prvo sveto obhajilo je pogosto, podlaga celega življenja. In obratno. Matere, prečitajte te lepe zglede in videle boste! Stane \$1.

Teme lji krščanstva. Spisal Dr. Svetina. V obliki desetih apologetičnih govorov dokazuje temelje naše svete vere, vzlasti da je Bog. Dokazi so pa vzeti iz narave. Te govore priporočamo zlasti možkim društvom Najsvetejšega Imena za njih mesečne seje. Kako lepo bi bilo, ako bi pri vsaki seje enega prečitali in potem o njem razpravljali. Koliko bi se naučili! Kako bi bili potem pripravljeni odgovoriti vsakemu zabavljaču, ki niti šest resnic ne zna, pa hoče tako učeno govoriti, da ni Boga. Može naročite to knjigo. Zlasti ako imate koga, ki dvomi.

ZBIRKA LJUDSKIH IGER

Kasija. Drama v treh dejanjih. 1.00
Najdenček. V enem dejanju.
Dva gluha, burka v enem dejanju; V istem trenutku, monolog 1.00
“Mati”, Ksaver Meško 1.00
“Legionarji” 1.00
Za križ in svobodo ..... .75
Turški Križ, Tri Sestre, Dr. Krek 1.00
Domén 1.00
Naša kri. F. S. Finžgar. 1.00
2. snopič—Vedežvalka, Kmet-Herod, Župan sardamski. Jeza nad petelinom 1.00
3. snopič—Mlinci pod zemljo, Sajnje, Sv. Neža 1.00
7. in 8. snopič—Sinjivo maščevanje ali Spoštuj jočeta. Za letovišče, Dve materi, Nežka z Bleda, Najdena rči 1.00
9. snopič—Na Bethlehémskih poljanah, Kazen ne izostane, Očetova kletev, Čašica kave 1.00
10. snopič—Fernando, Strah Avsturije, Rdeči nosovi, Zdaj grem sem, zdaj pa tje, Poštna skrivnost, za ženske vloge Strahovi 1.00
11. snopič—Večna mladost ali večna lepota, Repoštev, Prepirljiva sosed 1.00
12. snopič—Izgubljeni sin, V ječi, Pastirci in kralji, Ljudmila, Planšarica 1.00
13. snopič—Vestalka, Smrt Marije Device, Marijin Otrok. 1.00
14. snopič—Junaška deklica, Sv. Boštjan, Materin Blagoslov. 1.00
15. snopič—Fabiola in Neža, Turki pred Dunajem 1.00
16. snopič—Mojstra Križnika božični večer, Svoje glavnina Minka 1.00
17. snopič—Dimež, strah kranjske dežele, Oh, ta Polona. 1.00
Prisiljen stan je zaničevan.
20. snopič—Sv. Just za možke uloge. Ljubezen Marijinega otroka, za ženske uloge. 1.00
Večna Molitev, je ročna knjižica za častilce presvetega Zakramenta. Vsi se je bodo gotovo zveselili, kajti pogrešali smo jo za čas vojske, kar je nismo mogli dobiti. \$2.00. dolžnost, da ona opravi to službo. Matere, ta knjižica vam bode povedala kako vršite to svojo dolžnost. Stane. 75c.

(Dalje prihodnjic.)

AKO ŽELITE DOBITI DRUŽINO, rojake ali nevesto iz starega kraja v Ameriko, hitro in naravnost poslati denar po najnižjem kursu, isti v stari kraj po najkrajši črti lepo in ugodno, se izvolite obrniti na:

EMIL KISS BANKIR

133 Second Avenue, New York

Prodajam PAROBRODNE LISTE iz stare domovine naravnost do vsakega kraja v Ameriki. — Izdelujem vsa notarska dela za dobavo svojcev. POTNIKI V STARO DOMOVINO dobim potne liste in računam SAMO za konzularno pristojbino.

KRIŽARJI.

Zgodovinski roman v štirih delih.
Spisal: H. Sienkiewicz.
Poslov.: Podravski.

(Dalje.)

Velikemu mojstru zopet ni bilo ljubo, da se je razgovor obrnil na to stran, zato je depal:

"Vi gospod, odgovarjate jako hitro, pa tudi jako čudno."

Med tem so dospeli do mesta. Izvrstna križarska straža je že vse priredila za prihod velikega mojstra, kajti razun brodarjev in razun nekoliko bratov so ga pričakovali tudi mestni trobci, ki so navadno trobili pred velikim mojstrom. Na drugi strani broda so stali pripravljene konji, katere so zasedli in odjezdili skozi čevljarška vrata poleg vrabčeve utrdbe v Prednjo trdnjavo. Pri vходу je pozdravil velikega mojstra veliki komtur Wilhelm von Helfenstein, ki pa je nosil le še nekoliko mesecev ta naslov, kajti njegove posle je opravljal že dalj časa Runo Lishenstein; dalje veliki sodnik, Runov sorodnik, Konrad Lichenstein; veliki kapitan Rumpenheim in veliki blagajnik Burghard von Wobbecke, in končno mali komtur, ki je nadzoroval mestne delavce. Razun teh bratov je bilo ondi še nekoliko drugih, posvečenih, ki so vodili cerkvene zadeve v Prusiji, potlačevali druge samostane kakor tudi svetske duhovnike, ker so jih silili k najtežjemu delu. Pri njih je bilo tudi mnogo svetnih vitezov, to je takih, ki niso smeli opravljati kanoničnih dolžnosti. Njihove močne in krepke postave (slabih Križarji niso hoteli sprejemati) njihova ramena, dolge brade in strogi pogledi so jih delali podobnejše nemškemu roparskim vitezom-razbojnikom nego redovnikom. Iiz očij jim je zrla neimerna oholost. Oni niso ljubili Konrada radi tega, ker se je bal vojne z Jegiellom; pogosto ma so mu na sejah v kapituli očitali bojazljivost, risali ga na zid in navažali norce, da so se mu smejala v oči. Vsekako pa so sedaj pokorno sklo-

nili pred njim svoje glave, zlasti radi tega, ker so videli, da prihaja spremljan od tujih vitezov, in zdajci so priskočili, da so mu prijeli konja za uzdo in streme.

Veliki mojster, stopivši s konja, se takoj obrne h Helfensteinu in ga vpraša:

"Ali so došle kake novice od Verner von Tetlingen?"

Verner von Tetlingen, kot veliki maršal in prvi poveljnik križarskih čet, se je nahajal sedaj na vojni proti Žmudcem in proti Vitoldu.

"Važnih novic ni," odvrne Helfenstein, "pač pa so nam povzročene škode. Divji narod je požgal naše naselbine pod Ragneto in nekatere vaši poleg drugih naših mest."

"Nadejam se, da velika bitka zlo mi njihovo zlobo in trdovratnost," odvrne veliki mojster.

Po teh besedah dvigne oči kvišku in ustnice se mu jamejo gibati v molitvi, katero je molil za uspeh križarske vojne.

Na to pokaže z roko poljske vitez ter reče:

"To so poslanci poljskega kralja: vitez iz Tačeva, vitez iz Bogdanca in vitez iz Maškova, ki so dospeli k nam zastran zamene jetnikov. Naj jih grajski komtur sprejme, jih pogosti ter jim pokaže sobane, kakor se spodobi."

Po teh besedah jamejo križarski vitezi radovedno ogledovati poslance zlasti Povalo iz Tačeva, čegar ime kot slavnega viteza je bilo že nekaterim znano. Oni pa, ki niso še čuli o njem na burgundskem, češkem in krakovskem dvoru, so se čudili njegovi orjaški postavi; njegov bojni konj je bil tako nenavadno velik, da se je zdel izkušenim Križarjem, ki so v mladih letih obiskali sveto zemljo in Egipt, sličen velblodom in slonom.

Nekateri so poznali tudi Zbiška, ki se je boril o svojem času na turnirju v Marburgu, in ti so ga dovolj prijazno pozdravili, spominjaje se, da je on jako močan in da mu je brat velikega mojstra, Ulrik von Juningen, jako naklonjen. Najmanjšo pozornost je obračal na-se oni vitez, ki je mel v bližnji bodočnosti

zadati križarskemu redu najhujši udarec, to je Zindram iz Maškovic, ker se jim je zdel radi svoje male rasti nekako sličen pritlikovcu, ko je stopil s konja. Njegove ot predloge roke in vzbočene noge so vzbujale na licu mladih bratov smeh. Jeden izmed njih, znan šaljivec, je pristopil k njemu ter mu hotel nekaj reči, toda podgladavši mu v oči, je izgubil pogum ter odšel molče.

(Dalje prihodnjič.)

Izenačenje dela in kapitala. Papež Benedikt XV. je izdal apostolsko pismo o organizacijskem delu, v katerem med drugim nasvetuje škofom, duhovnikom in katoliškim lajnikom sledeče: "Potrudite se na vso moč, da ljudstvo v boju za plačilo ne bo opustilo potov mirnega pogajanja. Ker pa v dosego tega cilja mnogo pripomorejo katoliške organizacije, morate prav posebno za to skrbeti, da se te organizacije povsod vtrdijo in razcveto; v njih naj se izkažejo v prvi vrsti najboljši med lajki — mladi po svoji delavnosti, — starejši s svetom in skušnjo.

Sv. Gora pri Gorici. Svetišče Matere božje na Skalnici je vojska uničila. Rešili so pravočasno staro umetnino, sliko svetogorske Marije in jo prenesli v ljubljansko frančiškansko cerkev, kjer je bila do sedaj izpostavljena na oltarju sv. Deodata.

Pred kratkem pa so začeli z delom tudi na Sv. Gori. Postavili so barako za delavce in pripravljajo sedaj prostor za zidanje kapele in stanovanja za frančiškane, oskrbnike bivšega svetišča. Kapela bo 25 metrov dolga in 10 metrov široka. Postavili bodo oboje pod bivšo kapelo Srca Jezusovega, kjer je bil vhod na dvorišče. Cesto bodo podaljšali ono, katero so med vojsko napravili iz Plavi, ker je ona iz Prevala preveč porušena. Podobno Matere božje bodo na željo goriškega nadškofa prenesli iz Ljubljane v Gorico v stolno cerkev.

Kancelparagraf v Jugoslaviji pogorel. Minister Protič se je kot pаметen državnik postavil na stališče

svobode vesti in opozoril priganjače kancelparagrafa, naj ne izzivajo nad polovico državljanov Jugoslavije. Demokrati so po tej Protičevi pridigi besneli. Kancelparagraf pa je propadel pri prvem čitanju volilnega reda, pri čigar razpravi o členu 95. volilnega zakona bi se imel predložiti. Demokrati so se zbalj ljudske volje in zlezli s predlogom pod klop: niso se upali na dan z njim. Sedaj pravijo, da ga bodo predložili o kakih drugih prilikah kot poseben zakonski predlog. — Kako je rekla lisica o grozdju, ki je bilo previsoko na brajdi? — Je še prekislo. — se bom nazaj grede oglasila.

Anglež in vol. — V švicarskem narodnem svetu so se poslanci pritoževali nad visoinimi prevoznimi cenami za živino. Eden nezadovoljnežev je treba za vola toliko plačati, kakor plača turist Anglež za vožnjo I. razreda. Železniški minister pa se je spretno branil, rekoč: "Ta primera ne velja: prvič rabi Anglež za-se le en sedež izmed 40 v vozu, med tem ko je treba Mr volu dati celi voz. Po tem Angležu pri vstopu v voz ni treba pomoči, vola pa morata najmanj dva uslužbenca spravljati notri. Slednjič je treba za volom voz desinficirati, česar v splošnem ni potreba za vsakim Angležem.

Umrli je v Švici v Territetu Michael Vošnjak, slovenski in jugoslovanski prvoborilec, 83 let star, oče vseučilišnega profesorja, dr. Bogumila Vošnjak. Bil je na glasu kot inženir in parlamentarec. On je z neumornim drezanjem dosegel, da je Celje dobilo slovensko gimnazijo. Pozneje je živel v Gorici, dokler je niso zasedli Italijani, odtakrat pa je stalno bival v Švici. Nameraval se je vrniti v domovino, pa ga je smrt prehitela.

Palestina — židovska država. — Dne 30. junija je došel v Jafo v slavnostnem sprevedu od angleške vlade imenovani židovski guverner Palestine, Sir Robert Samuel Izkr-

cal se je iz angleške vojne ladje med gromenjem trdnjavskih topov. Pristanišče je bilo okrašeno, letalci so krožili nad mestom. Guverner je bil v uniformi angleškega admirala. Poveljujoči angleški admiral ga je sprejel s častmi, ki se izkazujejo angleškemu podkralju. V Jeruzalemu e je ponovno slavaje povodom sprejema. Guverner stanuje v bivšem nemškem zavodu Augusta Viktorije na Skopus gori poleg Jeruzalema. V Palestini je poleg 900 tisoč Arabcev samo okoli 100 tisoč Židov. "Vidi se, da si hoče Anglija s pomočjo Židov vtrditi svojo oblast v Palestini, Siriji in Mezopotamiji.

Severova zdravlila vzdržujejo zdravje v družinah.

Nered črev

je v vročih poletnih mesecih in zgodnjim jesenskih pri obeh odraslih in pri otrocih splošna prikažen. To prihaja morda od nepravilne hrane, pijače ali hitre izpremembe vremena ali drugih vzrokov.

Severa's Diarrhoea Remedy

(Severev Pripomoček proti driski) se je izkazal vedno kot zanesljivo zdravljenje za driske, želodečne krče, colico, proti poletnim neredom črebovja itd. Dobro in sigurno za otroke — odrasle in čitroke. Cena: 30c in 2c davka. Na prodaj pri lekarjih.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

ZAKAJ TRPEDI?

Revmatične, nevrogične in bolečine v mišicah so hitro odpravljene s primerno uporabo

PAIN-EXPELLERJA

Tvorniška znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr. Glejte, da dobite pristnega — slavnega že več kot 50 let.

Zahtevajte SIDRO tvorniško znamko.

ŠIRITE LIST "EDINOST"

VAŽNO NAZNANILO.

Dr. J. V. Zupnik, ki je imel svoj zdravniški urad na 6127 St. Clair Ave. nad pet let, bo preselil svoj urad v sosednjo hišo v 6131 St. Clair Ave. prvega avgusta. Od tedaj naprej ne bo več uradoval v starih prostorih. Dr. Zupnik se je preselil v Knausovo poslopje, kjer je Knausova dvorana. Urad bo ravno pod dvorano na oglu St. Clair Ave. in East 62nd St., nad uradom denarnega zavoda The New Bank.

Glavni uhod bo na vogalu dvainšesdesete ulice, kakor v Knausovo dvorano. Pažite na napis!

Dr. Zupnik je uspešno opravljal zobozdravniško delo nad pet let v svojem starem prostoru. Sedaj se seli samo v sosednje poslopje, kjer bo imel najboljše opremljen zobozdravniški urad. Tu bode izvrševal vsa zobozdravniška dela kakor: zlate kapice, krone (Crowns) na slabe zobe, mesto izdrtilih deval v usta nove po načinu "mostičkov" (bridgework) nagnite bode zalival, izdiral zobe brez bolečin, deval novo zobovje po načinu "ploščic" (plates).

Dr. Zupnik zdravi vsakega bolnega osebno; nikoli ne najame kakega drugega zdravnika praktikanta, da bi se učil na bolniku; vedno se zanima zanje sam, kar vam jamči, da boste najboljše postreženi.

Vsi Slovenci v Clevelandu priporočajo Dr. Zupnika. Več jih pride tudi iz Collinwooda, Nottingham. West Parka in Newburga.

Dr. Zupnik je naročil, da se to tiska, samo zato, da ga oni lahko najdejo, ki iščejo njegove pomoči; da ga najdejo po prvem avgustu v njegovem novem zobozdravniškem uradu na St. Clair Ave. in E. 62nd St., v Knausovem poslopju, pod dvorano in nad banko. Glavni uhod na E. 62nd St., kakor za dvorano.

Dr. J. V. Zupnik
ZOBOZDRAVNIK
6131 St. Clair Avenue

JAVNA ZAHVALA! Cenjeni g. J. Wahčić: — Jaz sem rabila Vašo hvale vredno ALPENTINKTURO za lase za katero se Vam najlepše zahvalim, lasje so mi takoj prenehali spadati in so mi gosti dolgi in krasno narastli, želim Vas priporočati vsakemu, kateri bo v taki potrebi ko sem bila jaz, da nisem rabila Vaše tinkture bi vse lase zgubila, zatoraj se Vam še enkrat lepo zahvalim, Vaša ojakinja.

Mrs. Anna Beketich, 314 Second Ave. Johnstown, Pa. Alpenpomada za moške brke in brado, Bruslintinktura za sive lase od katere postanejo moškimi in ženam popolnoma naradni lasje kakoršne ste v mladosti imeli. Wahčić Fluid ozdravi vsaki najstariji Revmatizem, kostobol, trganje v sklepih ali križicah se ozdravi v 5-tih dneh popolnoma. Rane, opekline, bule, turove, kraste, grinte in lišaje, potne noge, kurje očesa, bradovice, debelo kožo na nogah in ozebljine, vse tej boleznim se v 3 dneh popolnoma ozdravijo.

Pišite takoj po cenik in krasni žepni KOLEDAR za leto 1920 pošliem popolnoma zastoj.

JAKOB WAHČIČ
6702 Bonna Ave N. E Cleveland, O.

ROJAKI

Ki želite dobiti sorodnike iz starega kraja, pišite nam za pojasnila, ki jih damo vsakemu popolnoma brezplačno..

VARNO IN ZANESLJIVO
POŠILJAMO

.... Denar v stari kraj najhitreje in najceneje. .... ROJAKOM! Ki žele potovati v stari kraj, preskrbimo potne liste.

IZVRŠUJEMO VSA NOTARSKA DELA:

MICHAEL ŽELEZNIKAR

Notary Public
VSA PISMA NASLAVLJAJTE NA:
"EDINOST" 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.